

Nd.

49. Frumvarp til laga

um landshöfn í Þórshöfn.

Flm.: Björn Kristjánsson.

1. gr.

Ríkissjóður lætur gera höfn í Þórshöfn í Sauðaneshreppi. Til hafnargerðarinnar má verja allt að kr. 3250000.00. Skal einn þriðji fjárhæðarinnar greiddur úr ríkissjóði, þegar fé er veitt til þess í fjárlögum, en tveir þriðju hlutar skulu teknir að láni gegn veði í mannvirkjum hafnarinnar, og er ríkisstjórninni heimilt fyrir hönd ríkissjóðs að ábyrgjast lánið, allt að kr. 2166600.00.

2. gr.

Stjórn hafnarinnar skipa þrjú menn: hafnarstjóri skipaður af ráðherra þeim, er fer með hafnarmál, og tveir meðstjórnendur, annar tilnefndur af sveitarstjórn, en hinn kosinn af sameinuðu Alþingi.

Laun hafnarstjóra og þóknun til meðstjórnenda skulu ákveðin af ráðherra.

3. gr.

Sérhver er skyldur til að láta af hendi til landshafnarinnar mannvirki, er þarf til að gera höfnina, og svo viðáttumikið land sem hafnarstjórn og ráðherra telja, að þurfi til þess að geta veitt útvegsmönnum og öðrum aðstöðu til notkunar hafnarinnar og undir brautir og vegi í þarfir hennar, svo og að leyfa, að tekið verði í landi hans, hvort heldur grjót, mól eða önnur jarðefni, og þola þær eignakvaðir, óhagræði eða takmörkun á afnotarétti, sem hafnargerðin hefur í för með sér, allt gegn því, að fullar bætur komi fyrir. Náist ekki samkomulag um bætur, skulu þær ákveðnar með mati tveggja dómkvaddra manna að tilkvöddum báðum málsaðilum. Kostnaðurinn við matið greiðist úr sjóði hafnarinnar. Nú vill annar hvor málsaðili ekki una mati, og getur hann krafizt yfirmats, en gera skal hann það innan 14 daga, frá því er matsgerð er lokið. Yfirmatið er framkvæmt á sama hátt af 4 dómkvöddum mönnum.

Kostnaðinn við yfirmatið greiðir sá, er þess hefur krafizt, ef matsupphæðinni verður ekki breytt meira en nemur 10% af hinnu ákveðnu endurgjaldsupphæð, ella greiðist kostnaðurinn úr sjóði landshafnarinnar.

4. gr.

Hafnarmerki skulu ákveðin í reglugerð.

5. gr.

Með strandlengjunni umhverfis höfnina má ekki gera í sjó fram bryggjur eða önnur mannvirki né fylla upp eða dýpka út frá landi nema samkvæmt leyfi stjórnar landshafnarinnar. Sá, sem vill gera eitthvert slíkt mannvirki, skal senda hafnarstjórn beiðni um það, og skal beiðninni fylgja lýsing á því svo og uppdráttur, ef með þykir þurfa, í tvennu lagi, og heldur hafnarstjórn öðru eintakinu.

Sá, sem fengið hefur slíkt leyfi, skal skyldur að halda mannvirkinu svo við, að engin hætta stafi af því. Þessi ákvæði gilda einnig um þau mannvirki, er þegar hafa verið gerð á hafnarsvæðinu.

Brot gegn þessari grein varða sektum frá 500—20000 kr., og hafnarstjórn getur látið nema burt mannvirkið á kostnað eiganda.

6. gr.

Eignum hafnarsjóðs má aðeins verja í þágu hafnarinnar. Ríkissjóður ábyrgist skuldbindingar hafnarinnar, og hafnarstjórn ber ábyrgð á eignum hennar.

7. gr.

Hafnarstjórn má ekki án leyfis ráðuneytisins selja eða veðsetja fasteignir hafnarinnar eða kaupa nokkrar nýjar fasteignir, taka stórlán til lengri tíma en svo, að þau verði borguð aftur af tekjum þess árs, sem fer í hönd, né endurnýja slík lán eða fresta borgunartímanum og ekki heldur gera nein þau mannvirki við höfnina, sem eru svo stórvaxin, að árstekjurnar hrökkvi ekki til að koma þeim í framkvæmd.

8. gr.

Til þess að standa straum af kostnaði við byggingu og viðhald hafnarmannvirkja og til árlegs rekstrarkostnaðar hafnarinnar er heimilt að innheimta gjöld þau, er hér segir:

1. Árlegt gjald af bryggjum og öðrum mannvirkjum, sem gerð eru skv. 5. gr.
2. Af skipum og bátum, er hafna sig á landshöfninni, og farmi þeirra:

- a. Skipagjald, ákveðið með tilliti til stærðar skipa þeirra, er hafna sig.
- b. Vörugjald. Undanskildar skulu þó vörur þær, er samkvæmt farmskrá skipsins eiga að fara til annarra hafna á landinu, ef þær eru ekki settar á land.
- c. Bryggjugjald af skipum, er leggjast við bryggjur hafnarinnar.
- d. Festargjald af skipum, sem nota festar hafnarinnar.
- e. Allt að 1% af andvirði afla þeirra skipa og báta, sem leggja afla sinn á land innan hafnarsvæðisins eða hafa þar uppsátur.
- f. Leigu af verbúðum og öðrum mannvirkjum og af grunnum og lendum hafnarinnar.

Gjöld þessi, sem og önnur gjöld fyrir afnot af öðrum eignum hafnarinnar, skulu ákveðin í reglugerð, sem hafnarstjórn semur og ráðherra staðfestir, og skal í henni ákveðið, hver skuli greiða þau og innheimta.

Herskip og skemmtiskip skulu undanþegin gjöldum til hafnarinnar samkv. tölu-lið 2 a. Gjöld þessi má taka lögtaki.

9. gr.

Reikningsár hafnarinnar er almanaksárið.

10. gr.

Fyrir nóvemberlok hvers árs ber hafnarstjórn að leggja frumvarp til áætlunar um tekjur og gjöld hafnarinnar á komandi ári fyrir ráðherra til samþykktar ásamt nauðsynlegum skýringum á einstökum gjalda- og tekjuliðum.

11. gr.

Nú hefur hafnarstjórn í hyggju einhverjar meiri háttar framkvæmdir við höfnina, eða hún vill gera einhverjar þær ráðstafanir, er samþykki ráðherra þarf til, og skal hún þá senda ráðuneytinu sérstaka tillögu um það efni svo tímanlega, að samþykki ráðuneytisins geti komið til, áður en gengið er endanlega frá fjárhagsáætlun.

12. gr.

Komi það í ljós, þegar fram á árið liður, að óumflýjanlegt sé að sinna einhverjum framkvæmdum utan áætlunar eða fara fram úr áætluðum fjárhæðum, ber hafnarstjórn að tilkynna það ráðuneytinu í tæka tíð og leita samþykkis þess, til þess að víkja megi frá áætluninni.

Eigi má hefja verkið né stofna til umframgreiðslu, fyrr en samþykki ráðherra er fengið.

13. gr.

Við lok hvers reikningsárs og ekki síðar en fyrir febrúarlok skal hafnarstjórn gera reikning yfir tekjur og gjöld hafnarinnar á hinu liðna ári og efnahagsreikning hennar. Reikningana skal endurskoða af tveim endurskoðendum, sem kosnir eru, annar af sveitarstjórn, en hinn af sameinuðu Alþingi. Hafnarstjórn sendir þá síðan til ráðherra til úrskurðar.

14. gr.

Að öðru leyti skal ákveða með reglugerð allt það, er lýtur að greiðri og hættulausri umferð um höfnina, góðri reglu og öðru höfninni viðvíkjandi, er við þykir eiga. Í reglugerðinni má ákveða sektir fyrir brot gegn henni 20—10000 kr.

Sektir samkvæmt lögum þessum renna í hafnarsjóð.

15. gr.

Með mál, sem rísa út af brotum á lögum þessum og reglugerðum, sem settar verða samkvæmt þeim, skal fara að hætti opinberra mála.

16. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Frumvarp þetta er flutt samkvæmt beiðni hafnarnefndar Þórshafnarkauptúns og hreppsnefndar Sauðaneshrepps.

Í lok síðasta Alþingis var útbýtt til þingmanna í handriti frumvarpi til laga um landshöfn í Njarðvíkum frá millipinganefnd í sjávarútvegsmálum, en vegna þess, hve skammur tími var þá til þingslita, var frumvarp þetta ekki lagt fyrir Alþingi að því sinni.

Engin greinargerð mun hafa fylgt frumvarpi þessu, en sjálfsagt hefur það vakað fyrir millipinganefndinni að skapa aukin og bætt skilyrði til sjósóknar við Faxaflóa með byggingu öruggrar hafnar á þessum stað, og jafnframt mun hún hafa litið svo á, að útilokað mundi vera, að hafnargerð þessi gæti komið til framkvæmda með öðru móti en því, að ríkissjóður legði fram allan kostnað, sem af henni leiddi.

Eins og kunnugt er, hafa nú verið gerðir samningar við erlendar og innlendar skipasmiðastöðvar um smíði fjölda nýtzku-veiðiskipa, og er þess að vænta, að með þessum skipakaupum muni auðlegð hafsins við strendur landsins notast betur en kostur hefur verið á til þessa.

En til þess að endurnýjun og stækkun veiðiflotans komi að fullu gagni, mun verða óhjákvæmilegt að bæta skilyrði til útgerðar á fleiri stöðum við strendur landsins með umbótum á hafnarmannvirkjum þeim, sem fyrir eru, og byggingu nýrra hafna. En því miður eru slík mannvirki ákaflega dýr og af þeirri ástæðu víða ofvaxin hlutaðeigandi héruðum og þess vegna því aðeins framkvæmanleg, að ríkissjóður standi undir kostnaðinum að öllu leyti.

Á sumum stöðum við strendur landsins eru auðug fiskimið, en slæmar hafnir, sem útiloka sjósókn á stærri bátum eða skipum. Einn af þeim stöðum er Þórshöfn á Langanesi. Fiskimið eru þar ein hin beztu hér við land, en vegna þess, hve hafnarmannvirki eru þar ófullkomin, hefur ekki verið hægt að gera þar út nema trillubáta eða litla dekkbáta. Undanfarin ár hafa að vísu haldið þar til um hásumarið nokkrir 20—30 tonna bátar frá Austfjörðum, en vegna öryggisleysis í höfninni hafa bátar þessir jafnan orðið að hverfa heim, þegar liðið hefur að hausti. Væri þarna hins vegar örugg höfn, mundu þar vera mjög álitleg skilyrði til sjósóknar á stórum vélbátum að hausti og vetri, því að oft er góður aflí á veturnum skammt undan landi, þegar svo vel viðrar, að sjósókn er möguleg á smábátum, og líklegt, að meiri væri aflavon á djúpmiðum, ef skip væru fyrir hendi til sóknar þangað.

Auk nálægðar við góð fiskimið hefur Þórshöfn það til síns ágætis, að ræktunar-skilyrði eru þar betri en í flestum, ef ekki öllum öðrum sjóþorpum hér á landi, en víðlendar landkostasveitir liggja að kaupúninu. Ef þörf þætti að reisa nýjar sildarverksmiðjur til viðbótar þeim, sem fyrir eru og ákveðið er að reisa á næstu árum, hygg ég, að fáir staðir muni vera álitlegri til sildariðnaðar en Þórshöfn, þegar þar er komin örugg höfn. Þá má og benda á það, að þegar svo væri komið, mundi þarna verða tryggt athvarf fyrir báta og skip úr öðrum verstöðvum. Er af öllu þessu auðsætt, að Þórshöfn hefur mjög góð skilyrði til þess að verða stór og fjölmenn útgerðarstöð, þegar þar er komin góð höfn.

Fyrir nokkrum árum lét vitamálskrifstofan gera nákvæma uppmælingu á höfninni, og á þessu ári hefur skrifstofan enn fremur látið gera uppdrátt og kostnaðaráætlun um hafnarmannvirki, sem við það eru miðuð, að þar verði komið upp öruggri höfn með hafskipabryggju. Er gert ráð fyrir, að þessi mannvirki muni kosta kr. 3242000.00. Erú ákvæði frumvarps þessa um kostnað við hafnargerðina byggð á þessari áætlun.

Að öðru leyti er frumvarp þetta samhljóða frumvarpi millipinganefndarinnar í sjávarútvegsmálum um landshöfn í Njarðvíkum.